

Sygn. akt I CZ 66/09

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Skarbu
Państwa

przeciwko PAN, A.J. i M.J.

o ustalenie nieważności umowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 listopada 2009 r.,

zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 12 maja 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 12 maja 2009 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę kasacyjną powoda - Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 listopada 2008 r. Sąd odwoławczy uznał, że skarżący uchybił 2 - miesięcznemu terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej. W ocenie Sądu termin ten upłynął w dniu 27 marca 2009 r., natomiast skarga została wniesiona dopiero 4 kwietnia 2009 r. Sąd wyjaśnił, że termin liczył, uznając za prawidłowe doręczenie odpisu wyroku dokonane powodowi na adres Ministra Skarbu Państwa w dniu 28 listopada 2008 r., nie znalazł bowiem podstaw do doręczenia tego orzeczenia Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

Powyższe postanowienie strona powodowa zaskarżyła zażaleniem, domagając się jego uchylenia w całości. Zarzuciła naruszenie art. 398⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 133 § 3 zd. 2 k.p.c. i art. 133 § 2 k.p.c. W przekonaniu powoda odpis wyroku z uzasadnieniem prawidłowo powinien zostać doręczony Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, jako organowi wyłącznie uprawnionemu do reprezentowania Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym. Doręczenie Ministrowi Skarbu Państwa uprawniało powoda do uznania tej czynności sądu za niebyłą, ewentualnie do przyjęcia jej skuteczności dopiero od momentu, kiedy powód przekazał Prokuratorii otrzymany odpis orzeczenia i jego motywów. Złożenie skargi kasacyjnej nastąpiło przy uwzględnieniu drugiej koncepcji – z dochowaniem terminu 2 miesiące od chwili otrzymania przez Prokuratorię od Ministra Skarbu Państwa (w dniu 4 lutego 2009 r.) odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wynika z art. 67 § 2 zd. 2 k.p.c. zakres zastępstwa procesowego Skarbu Państwa, wykonywanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, określać należy w oparciu o regulację zawartą w ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.). W art. 4 ust. 1 pkt 1 tej ustawy (w brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia przez Ministra Skarbu Państwa wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu II instancji z uzasadnieniem

oraz w momencie realizacji tego wniosku przez Sąd) ustawodawca powierzył Prokuratorii Generalnej wykonywanie wyłącznego zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym, z wyłączeniem spraw wskazanych w art. 4 ust. 4, do których jednak nie zalicza się spór niniejszy. Zdaniem skarżącego czynnością, która zapoczątkowuje konieczny udział Prokuratorii w postępowaniu jest moment doręczenie odpisu wyroku sądu II instancji, ponieważ tylko Prokuratoria uprawniona jest do podjęcia decyzji o potrzebie wniesienia skargi kasacyjnej. Dlatego doręczenie tego odpisu musi być dokonane Prokuratorii, a nie jednostce organizacyjnej Skarbu Państwa, której właściwość dla doręczeń, wynikająca dotąd z art. 133 § 3 w zw. z § 2 k.p.c., zostaje z tą chwilą wyłączona przez art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Taki pogląd miał także zaakceptować Sąd Najwyższy w wyroku z 5 października 2007 r. (I CSK 223/07).

Stanowiska skarżącego nie można jednak przyjąć. Wskazane wyżej przepisy, określające zakres uprawnień Prokuratorii do podejmowania czynności w zakresie wyłącznego zastępstwa przewidzianego w art. 4 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy (w brzmieniu obowiązującej przy podejmowaniu działań istotnych dla rozstrzygnięcia o zasadności zażalenia), ograniczają je do „wyłącznego zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym”. Są zatem węższe od przewidzianego w art. 87¹ § 1 k.p.c. zakresu czynności objętych przymusem profesjonalnego zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, które obejmuje także *expressis verbis* czynności procesowe związane z tym postępowaniem, a podejmowane przed sądem niższej instancji. Jednak nawet w wypadku tego ostatniego przepisu wniosek o doręczenie orzeczenia sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem złożony na podstawie art. 387 § 3 k.p.c. nie jest uznawany za czynność procesową związaną z postępowaniem przed Sądem Najwyższym z uwagi na brak bezpośredniego związku z postępowaniem przed tym Sądem. Złożenie przez stronę wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem nie oznacza nic innego, jak wolę zapoznania się z motywami zapadłego orzeczenia i podjęcie decyzji, co do ewentualnego wniesienia skargi kasacyjnej (por. postanowienia SN z dnia: 20 października 2005 r., IV CZ 99/05 -niepubl.; 18 stycznia 2008 r., V CZ 122/07 -

niepubl.; 5 września 2008 r., I CZ 67/08 - niepubl.; 29 czerwca 2006 r., IV CZ 52/06 - niepubl.). Wniosek kierowany jest do sądu II instancji i przez ten sąd realizowany – nie można zatem ani jego złożenia, ani też doręczenia na jego podstawie wnioskującemu żadanego odpisu orzeczenia i uzasadnienia uznać za przejaw postępowania przed Sądem Najwyższym. Odwoływanie się przez skarżącego do uprawnień Prokuraturii w zakresie decyzji o potrzebie wniesienia skargi kasacyjnej nie może wpłynąć na odmienną ocenę. Możliwość terminowego przygotowania i wniesienia skargi kasacyjnej przez Skarb Państwa w wystarczającym stopniu zabezpiecza długi, 2-miesięczny termin do wystąpienia ze taką skargą oraz ustanowiony w art. 12 ust. 2 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa obowiązek niezwłocznego przekazania Prokuraturii przez podmiot reprezentujący Skarb Państwa informacji i dokumentów zgromadzonych w sprawie wraz ze swoim stanowiskiem dotyczącym zasadności podjęcia czynności przed Sądem Najwyższym, szczegółowymi informacjami o przedmiocie postępowania oraz dowodami w sprawie. Sposób uregulowania zasad współdziałania pomiędzy jednostką organizacyjną Skarbu Państwa a Prokuraturią w art. 12 ust. 2 cytowanej ustawy oraz w § 11 pkt 2 wykonawczego rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa przy wykonywaniu zastępstwa procesowego Skarbu Państwa z podmiotami reprezentującymi Skarb Państwa (Dz.U. Nr 46, poz. 330) wskazuje na pozostawienie zadań związanych z wystąpieniem o odpis orzeczenia sądu odwoławczego i jego uzasadnienie oraz otrzymaniem tych dokumentów w gestii podmiotów reprezentujących Skarb Państwa, a nie Prokuraturii jako podmiotowi wyłącznie uprawnionemu do występowania za Skarb Państwa przed Sądem Najwyższym. Szczególnie wyraźnie wynika to z określenia merytorycznej zawartości stanowiska dotyczącego zasadności podjęcia czynności przed Sądem Najwyższym, które podmiot reprezentujący powinien przekazać Prokuraturii wraz z informacjami i dokumentacją. Stanowisko to, według § 11 pkt 2 rozporządzenia wykonawczego, powinno odnosić się do treści uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji, skargi kasacyjnej wniesionej przez inną stronę (uczestnika) postępowania albo zagadnienia prawnego przedstawionego Sądowi Najwyższemu; do stanowiska dołącza się całość materiałów zgromadzonych w sprawie

(akta podręczne). Oczywiście jest, że odniesienie się do treści uzasadnienia jest możliwe tylko w wypadku jego otrzymania. A skoro podmiot reprezentujący Skarb Państwa ma takie stanowisko przekazać Prokuratorii niezwłocznie po powzięciu wiadomości o zaistnieniu okoliczności, które mogą uzasadniać podjęcie czynności przed Sądem Najwyższym, to znaczy że do niego należy zadbanie o podjęcie kroków przygotowawczych, warunkujących dopuszczalność złożenia skargi kasacyjnej i jemu należy doręczyć odpis orzeczenia z uzasadnieniem. We wskazywanym przez skarżącego wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I CSK 223/07 nie znalazł się wywód, wskazujący na przyjęcie przez ten Sąd odmiennego stanowiska. Sąd jedynie stwierdził, że „dla Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczął bieg od chwili doręczenia odpisu wyroku sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem”, nie precyzując adresata, któremu dokonano doręczenia. Nawet jednak przyjmując, że pogląd ten był odmienny od zajętego w niniejszej sprawie – Sąd Najwyższy w aktualnym składzie go nie podziela z przyczyn wyżej przedstawionych.

W konsekwencji Sąd Okręgowy w W. słusznie uznał, że termin do złożenia skargi kasacyjnej rozpoczął bieg od chwili doręczenia 27 stycznia 2009 r. odpisu wyroku tego Sądu z dnia 28 listopada 2008 r. wraz z uzasadnieniem Ministrowi Skarbu Państwa do rąk pracownika Ministerstwa upoważnionego do odbioru pism. Doręczenie to nastąpiło zgodnie z wymaganiami art. 133 § 2 w zw. z art. 133 § 3 zd. 2 k.p.c. W konsekwencji skarga wniesiona w dniu 4 kwietnia 2009 r., złożona została po terminie określonym w art. 398⁵ § 1 k.p.c., który upłynął z dniem 27 marca 2009 r. Uzasadniało to jej odrzucenie na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z tych przyczyn zgodnie z postanowieniami art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. zażalenie należało oddalić.